

**ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН
2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ЗГНХ	Засгийн газрын нөөц хөрөнгө
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ХХОАТ	Хувь хүний орлогын албан татвар

АГУУЛГА

1. Төрийн аудитын санал дүгнэлт	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан	5
2.1. Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....	5
2.2. Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	6
2.3. Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	8
2.4. Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	10
2.5. Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	11
2.6. Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....	13
3. Аудитын тайлан.....	14
3.1. Ерөнхий зүйл.....	14
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	14
3.3. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт	15
3.4. Материаллаг байдал.....	15
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....	16
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт.....	17
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	18
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	18
3.9. Аудитын илрүүлэлт.....	18
Залруулсан алдаа.....	18
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил.....	19
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд.....	19
4. Менежментийн захидал.....	20
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт.....	23

МОНЦАМЭ АГЕНТЛАГИЙН ДАРГА
Б.ГАНЧИМЭГ ТАНАА

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2021.02.24 № 07/470
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 146 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 90.0 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

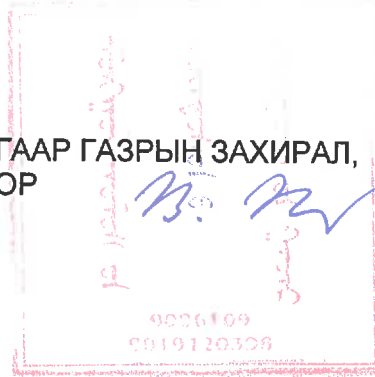
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

**АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР**

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	140,908,384.30	97,203,344.98
33	АВЛАГА	68,719,668.80	28,340,345.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	197,999.54	208,000.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	20,260,300.00	27,686,345.00
335	Бусад авлага	48,261,369.26	446,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	48,261,369.26	446,000.00
34	УРЬДЧИЛГАА	30,000,000.00	-
3471	Урьдчилгаа тооцоо	30,000,000.00	-
34712	Үндсэн хөрөнгө бэлтгэх урьдчилгаа	30,000,000.00	
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	42,188,715.50	68,862,999.98
351	Түүхий эд материал	6,065,337.25	7,318,678.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	6,065,337.25	7,318,678.00
354	Хангамжийн материал	36,123,378.25	61,544,321.98
35410	Бичиг хэргийн материал	22,891,930.25	48,441,336.00
35420	Аж ахуйн материал	7,113,077.00	6,041,860.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	954,000.00	2,516,254.98
35470	Бусад хангамжийн материал	5,164,371.00	4,544,871.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	653,084,433.69	892,039,112.55
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	653,084,433.69	892,039,112.55
392	Биет хөрөнгө	580,656,984.85	762,970,101.35
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	274,077,529.00	274,077,529.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(29,532,907.56)	(59,065,815.12)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	66,955,000.00	86,827,358.88
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(66,955,000.00)	(67,783,014.95)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,151,748,781.02	1,365,119,264.35
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(850,508,726.42)	(865,926,163.95)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	64,759,967.93	53,515,538.67
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(35,339,204.52)	(28,905,646.33)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	3,745,440.00	3,745,440.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(340,494.60)	(680,989.20)
39217	Ном	2,046,600.00	2,046,600.00
393	Биет бус хөрөнгө	72,427,448.84	129,069,011.20
39301	Програм хангамж	99,623,084.00	82,363,084.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(41,993,295.16)	(40,845,066.12)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	14,797,660.00	92,747,660.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(5,196,666.68)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	793,992,817.99	989,242,457.53
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	509,368.80	654,000.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	509,368.80	654,000.00
413	Өглөг	509,368.80	654,000.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	509,368.80	654,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	793,483,449.19	988,588,457.53
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	793,483,449.19	988,588,457.53
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	923,780,524.52	923,780,524.52
51101	Өмч: - төрийн	923,780,524.52	923,780,524.52
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(408,120,044.33)	(213,015,035.99)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(455,343,101.54)	(408,120,044.33)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	47,223,057.21	195,105,008.34
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	277,822,969.00	277,822,969.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	793,992,817.99	989,242,457.53

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,881,605,789.58	2,156,795,529.23
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	204,518,189.58	217,614,429.23
120	Нийтлэг татварын бус орлого	202,759,189.58	217,614,429.23
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	202,759,189.58	217,614,429.23
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	185,233,044.86	185,105,510.35
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	14,490,528.00	12,636,560.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	3,035,616.72	19,872,358.88
122	Тусламжийн орлого	1,759,000.00	-
122001	Хандив тусламж /дотоод/	1,759,000.00	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,677,087,600.00	1,939,181,100.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,455,432,600.00	1,919,381,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,455,432,600.00	1,632,054,900.00
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт		287,326,200.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	221,655,000.00	19,800,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	191,655,000.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		4,800,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	30,000,000.00	15,000,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,834,382,732.37	1,961,690,520.89
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,834,382,732.37	1,961,690,520.89
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,714,603,581.68	1,925,873,217.12
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,133,961,781.95	1,364,773,742.05
210101	Үндсэн цалин	1,133,961,781.95	1,364,773,742.05
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	145,108,626.80	173,487,104.80
210201	Тэтгэврийн даатгал	98,673,866.22	131,391,849.51
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,608,690.15	10,899,549.01
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,286,952.11	8,524,759.55
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,321,738.03	1,988,904.44
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	23,217,380.29	20,682,042.29
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,385,734.61	35,421,398.75
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,549,286.25	18,807,364.00
210302	Түлш, халаалт	16,845,228.66	10,751,138.51
210303	Цэвэр, бохир ус	4,991,219.70	5,862,896.24
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	51,706,633.93	50,139,196.00
210401	Бичиг хэрэг	1,405,470.00	2,677,520.00
210402	Тээвэр, шатахуун	7,437,818.87	5,538,345.02
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	33,751,645.06	35,934,396.98
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,440,000.00	1,440,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,671,700.00	4,548,934.00
2105	Нормативд зардал	132,600.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	132,600.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,524,237.00	2,112,600.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл		797,000.00
210604	Урсгал засвар	6,524,237.00	1,315,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	27,943,010.00	403,500.00

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210701	Гадаад албан томилолт	9,927,197.00	
210702	Дотоод албан томилолт	298,000.00	403,500.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	17,717,813.00	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	171,622,222.89	150,729,475.50
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	61,828,837.02	64,610,962.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,000,000.00	4,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	705,900.00	570,210.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	278,774.00	321,304.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	640,000.00	56,771.69
210807	Газрын төлбөр	230,300.00	280,300.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	105,938,411.87	80,889,927.81
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	141,218,734.50	148,806,200.02
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,432,341.00	2,612,320.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	127,786,393.50	146,193,880.02
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	119,779,150.69	35,817,303.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	90,193,100.00	16,950,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,000,000.00	1,950,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	70,193,100.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	18,000,000.00	15,000,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	29,586,050.69	18,867,303.77
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	29,586,050.69	18,867,303.77
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>47,223,057.21</u>	<u>195,105,008.34</u>
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>47,223,057.21</u>	<u>195,105,008.34</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,843,075,818.03	2,177,447,125.35
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	213,938,218.03	190,316,025.35
120	Нийтлэг татварын бус орлого	213,938,218.03	190,316,025.35
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	213,938,218.03	190,316,025.35
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	213,938,218.03	190,316,025.35
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,629,137,600.00	1,987,131,100.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,455,432,600.00	1,919,381,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,455,432,600.00	1,632,054,900.00
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт		287,326,200.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	173,705,000.00	67,750,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	143,705,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	52,750,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	30,000,000.00	15,000,000.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,720,840,818.03	1,842,170,925.35
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,720,840,818.03	1,842,170,925.35
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,601,061,667.34	1,806,353,621.58
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,136,420,254.15	1,364,773,742.05
210101	Үндсэн цалин	1,136,420,254.15	1,364,773,742.05
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	142,089,900.00	173,487,104.80
210201	Тэтгэврийн даатгал	96,621,200.00	131,391,849.51
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,367,200.00	10,899,549.01
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,093,800.00	8,524,759.55
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,273,400.00	1,988,904.44
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,734,300.00	20,682,042.29
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,385,734.61	35,007,998.75
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,549,286.25	18,393,964.00
210302	Түлш, халаалт	16,845,228.66	10,112,732.45
210303	Цэвэр, бохир ус	4,991,219.70	6,501,302.30
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	64,723,081.06	56,527,474.29
210401	Бичиг хэрэг	15,063,293.00	7,995,448.31
210402	Тээвэр, шатахуун	6,520,000.00	7,777,100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	33,751,645.06	35,934,396.98
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,440,000.00	1,440,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,948,143.00	3,380,529.00
2105	Нормативт зардал	132,600.00	1,012,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	132,600.00	1,012,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	22,197,787.00	4,492,500.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,000,000.00	-
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл		759,900.00
210604	Урсгал засвар	10,197,787.00	3,732,600.00
2107	Томилолт, зочны зардал	29,289,700.00	778,500.00
210701	Гадаад албан томилолт	9,927,197.00	-
210702	Дотоод албан томилолт	298,000.00	778,500.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	19,064,503.00	-

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	155,994,928.52	162,299,431.69
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	61,828,837.02	64,610,962.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	2,000,000.00	4,000,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	705,900.00	570,210.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	278,774.00	321,304.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,992,000.00	1,806,771.69
210807	Газрын төлбөр	230,300.00	280,300.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	88,959,117.50	90,709,884.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,827,682.00	7,974,870.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,827,682.00	7,974,870.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	119,779,150.69	35,817,303.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	90,193,100.00	16,950,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,000,000.00	1,950,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	70,193,100.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	18,000,000.00	15,000,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	29,586,050.69	18,867,303.77
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	29,586,050.69	18,867,303.77
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>122,235,000.00</u>	<u>335,276,200.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	122,235,000.00	335,276,200.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	122,235,000.00	335,276,200.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	122,235,000.00	335,276,200.00
222001	Тоног төхөөрөмж	122,235,000.00	287,326,200.00
223001	Бусад хөрөнгө		47,950,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>(122,235,000.00)</u>	<u>(335,276,200.00)</u>

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	923,780,524.52	277,822,969.00	(456,076,975.31)	745,526,518.21
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			733,873.77	733,873.77
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	923,780,524.52	277,822,969.00	(455,343,101.54)	746,260,391.98
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт				-
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт				-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				-
Тайлант үеийн үр дүн			47,223,057.21	47,223,057.21
2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	923,780,524.52	277,822,969.00	(408,120,044.33)	793,483,449.19
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				-
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				-
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				-
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				-
Тайлант үеийн үр дүн			195,105,008.34	195,105,008.34
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	923,780,524.52	277,822,969.00	(213,015,035.99)	988,588,457.53

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,453,049,300.00	2,090,829,821.58	(362,219,478.42)	85.2
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,453,049,300.00	2,090,829,821.58	(362,219,478.42)	85.2
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,953,049,300.00	2,090,829,821.58	137,780,521.58	107.1
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,364,837,100.00	1,364,773,742.05	(63,357.95)	100.0
Үндсэн цалин	1,001,664,600.00	1,231,846,401.39	230,181,801.39	123.0
Нэмэгдэл	347,936,300.00	129,137,542.66	(218,798,757.34)	37.1
Унаа хоолны хөнгөлөлт	15,236,200.00	3,789,798.00	(11,446,402.00)	24.9
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	184,253,000.00	173,487,104.80	(10,765,895.20)	94.2
Тэтгэврийн даатгал	184,253,000.00	173,487,104.80	(10,765,895.20)	94.2
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	36,407,500.00	35,007,998.75	(1,399,501.25)	96.2
Гэрэл, цахилгаан	14,206,000.00	18,393,964.00	4,187,964.00	129.5
Түлш, халаалт	11,115,000.00	10,112,732.45	(1,002,267.55)	91.0
Цэвэр, бохир ус	11,086,500.00	6,501,302.30	(4,585,197.70)	58.6
Хангамж, бараа материалын зардал	55,549,600.00	55,527,474.29	(22,125.71)	100.0
Бичиг хэрэг	8,733,900.00	7,995,448.31	(738,451.69)	91.5
Тээвэр, шатахуун	5,944,100.00	6,777,100.00	833,000.00	114.0
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	36,015,400.00	35,934,396.98	(81,003.02)	99.8
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,440,000.00	1,440,000.00	-	100.0
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,416,200.00	3,380,529.00	(35,671.00)	99.0
Нормативт зардал	1,012,600.00	1,012,000.00	(600.00)	99.9
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,012,600.00	1,012,000.00	(600.00)	99.9
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,497,900.00	4,492,500.00	(5,400.00)	99.9
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	759,900.00	759,900.00	-	100.0
Урсгал засвар	3,738,000.00	3,732,600.00	(5,400.00)	99.9
Томилолт, зочны зардал	778,500.00	778,500.00	-	100.0
Гадаад албан томилолт				
Дотоод албан томилолт	778,500.00	778,500.00	-	100.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	293,683,700.00	158,499,431.69	(135,184,268.31)	54.0
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	199,694,200.00	64,610,962.00	(135,083,238.00)	32.4
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,000,000.00	4,000,000.00	-	100.0
Даатгалын үйлчилгээ	578,800.00	570,210.00	(8,590.00)	98.5
Тээврийн хэрэгслийн татвар	350,000.00	321,304.00	(28,696.00)	91.8
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,807,500.00	1,806,771.69	(728.31)	100.0
Газрын төлбөр	280,300.00	280,300.00	-	100.0

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	86,972,900.00	86,909,884.00	(63,016.00)	99.9
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,032,400.00	7,974,870.00	(2,057,530.00)	79.5
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	10,032,400.00	7,974,870.00	(2,057,530.00)	79.5
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,997,000.00	1,950,000.00	(47,000.00)	97.6
Бусад урсгал шилжүүлэг	1,997,000.00	1,950,000.00	(47,000.00)	97.6
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	1,997,000.00	1,950,000.00	(47,000.00)	97.6
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	500,000,000.00	287,326,200.00	(212,673,800.00)	57.5
Дотоод эх үүсвэрээр	500,000,000.00	287,326,200.00	(212,673,800.00)	57.5
Тоног төхөөрөмж	500,000,000.00	287,326,200.00	(212,673,800.00)	57.5
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,453,049,300.00	2,090,829,821.58	(362,219,478.42)	85.2
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,268,049,300.00	1,900,513,796.23	(367,535,503.77)	83.8
Улсын төсвөөс санхүүжих	2,268,049,300.00	1,900,513,796.23	(367,535,503.77)	83.8
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	185,000,000.00	190,316,025.35	5,316,025.35	102.9
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	180,000,000.00	190,316,025.35	10,316,025.35	105.7
Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,000,000.00	-	(5,000,000.00)	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-	-	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-	-	-
ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ				
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	-
Төсвийн байгууллага	1	1	-	-
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	108	108	-	100.0
Удирдах ажилтан	2	2	-	100.0
Гүйцэтгэх ажилтан	99	99	-	100.0
Үйлчлэх ажилтан	7	7	-	100.0
ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	108	108	-	100.0
Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	14	14	-	100.0
Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	94	94	-	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

			<i>/төгрөгөөр/</i>
	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	67,750,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	19,800,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	4,800,000.00
2104	Хангамж бараа материалын зардал	-	1,000,000.00
210402	Тээвэр шатахуун	-	1,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	3,800,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэн бэлтгэх	-	3,800,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	15,000,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	15,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	-	15,000,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	47,950,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэр	-	47,950,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	47,950,000.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	67,750,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	67,750,000.00
131103	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	52,750,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	15,000,000.00

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг Б.Ганчимэг танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах, үндсэн хөрөнгийн хадгалалт, хамгаалалтад анхаарах, батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулах талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 01 дүгээр сарын 04-нөөс 2021 оны 02 дугаар сарын 25-ны хооронд “Баян суварга Аудит” ХХК-ийн захирал С.Должинсүрэн хянан удирдаж, чанарын хяналт хэрэгжүүлэх, чанарын менежер Г.Мөнхзул, ахлах аудитор Г.Юра, гэрээт аудитор Ч.Эрдэнэчимэг, аудиторын туслах Т.Бөртэ-үжин нар хариуцаж хэрэгжүүлэв.

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 1/29 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

МОНЦАМЭ агентлаг нь “Монгол Улсыг дэлхий нийтэд сурталчлах болон дэлхий дахины мэдээллийг монголчуудад хүргэх хамгийн шуурхай, үр дүнтэй, баталгаатай эх сурвалж” гэсэн эрхэм зорилготойгоор үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Тус байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын төр, засгийн удирдлага ба төв байгууллагууд, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслүүд, өргөн олон нийтийг улс орны дотоод амьдралын шуурхай мэдээллээр хангах,
- Гадаад ертөнц, олон улсын хэмжээнд болж байгаа үйл явдлын мэдээллээр хангах,
- Монгол Улсын гадаад, дотоод бодлого, дотоодын үйл явдал, улс орны хөгжил дэвшлийг гадаадад мэдээлэх, сурталчлан таниулах.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоол “Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай”-ын 9 дүгээр хавсралт “Эрүүл мэндийн салбараас бусад төрийн үйлчилгээний байгууллага болон төрийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад туслах албан тушаалын цалингийн сүлжээ” /2020.01.01-нээс мөрдөж эхэлсэн/

- Засгийн газрын 2020 оны 10 дугаар тогтоол *“Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай”*
- Засгийн газрын 2020 оны 163 дугаар тогтоол *“Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн систем нэвтрүүлэх тухай”*
- Засгийн газрын 2020 оны 217 дугаар тогтоол *“Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан гаргах журам”*
- Засгийн газрын 2020 оны 144 дүгээр тогтоол *“Төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, төсөвт байгууллагуудыг тоолууржуулах тухай”*
- Засгийн газрын 2020 оны 217 дугаар тогтоол *“Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулах, гүйцэтгэлийн зорилт, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох, тайлан гаргах журам”*
- ТӨБЗГ-ын 2020 оны 49 дүгээр тогтоол *“Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн төлбөрийн доод хязгаар, түрээсийн зарим төлбөрийн хэмжээг тогтоох заавар, улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын хувь хэмжээг шинэчлэн батлах тухай”*
- ТӨБЗГ-ын 2020 оны 50 дугаар тогтоол *“Төрийн өөрийн өмчийн эд хөрөнгийн түрээсийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай”*
- ТӨБЗГ-ын 2020 оны 51 дүгээр тогтоол *“Сонгон шалгаруулалтын жишиг баримт бичиг батлах тухай”*
- Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн *“Жишиг норм батлах тухай”* 390 дугаар тушаал *“Автомашин 100 км гүйлтийг зарцуулах шатахуун зарцуулалтын жишиг норм”*

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

МОНЦАМЭ агентлаг санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

МОНЦАМЭ агентлагийн даргын 2012 оны 32 дугаар тушаалаар “Дотоод хяналт шалгалтын журам”-ыг баталж, Дотоод хяналт шалгалтын багийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр томилсон байна. Дотоод хяналт шалгалтын баг нь тайлант онд хяналт шалгалтын тусгайлсан төлөвлөгөө гаргаж батлуулаагүй, хяналт шалгалтын ажил хийгдээгүй байна.

МОНЦАМЭ агентлагийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд бага гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн үе шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөгүй байна.

3.4. Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “бага” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг үндэслэн 1.834,382.7 мянган төгрөгөөс 2

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

хувиар буюу 36,687.7 мянган төгрөгөөр тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 195,249.6 мянган төгрөгөөр буюу 24.6 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, урьдчилж гарсан зардал, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Авлага	68,719.7	28,340.4	(40,379.3)
Урьдчилгаа (урьдчилж гарсан зарал)	30,000.0	-	(30,000.0)
Бараа материал	42,188.7	68,863.0	26,674.3
Үндсэн хөрөнгө	653,084.4	892,039.1	238,954.7
Нийт хөрөнгө	793,992.8	989,242.5	195,249.7
Өр төлбөр	509.4	654.0	144.6
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	793,483.4	988,588.5	195,105.1
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/ өмчийн дүн	793,992.8	989,242.5	195,249.7

Авлага дансны үлдэгдэл 28,340.3 мянган төгрөг болж 40,379.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь байгууллагаас авах авлагын тооцоог барагдуулснаас шалтгаалжээ. Тус дансны үлдэгдэлд 2020 онд үүссэн 28,132.4 мянган төгрөгийн байгууллагаас, 208.0 мянган төгрөгийн хувь хүнээс авах авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 68,863.0 мянган төгрөг болж 26,674.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь Ковид-19 цар тахлын нөхцөл байдлаас шалтгаалан хэвлэл захиалгын тоо буурч, улмаар бичиг хэргийн материалын зарцуулалт багассан нь шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 892,039.1 мянган төгрөг болж 238,954.7 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 287,326.2 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, нэмэлт төсвийн хөрөнгөөр 77,950.0 мянган төгрөгийн биет бус хөрөнгө худалдан авч, 24,932.4 мянган төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн, 102,460.1 мянган төгрөгийн хөрөнгө акталж данснаас хассан нь шалтгаалжээ.

Тайлант онд ТӨБЗГ-ын 663 дугаар тогтоолоор 170,334.5 мянган төгрөгийн балансын үнэтэй, 150,462.1 мянган төгрөгийн хуримтлагдсан элэгдэл, 19,872.4 мянган төгрөгийн үлдэх өртөг бүхий Ландкрузер 200 маркийн автомашиныг Засгийн газрын автобазаас балансад шилжүүлэн авч, ТӨБЗГ-ын А-1/911 дугаар албан бичгээр өгсөн зөвшөөрлийн дагуу 93 нэрийн 102,460.1 мянган төгрөгийн анхны өртөг бүхий үндсэн хөрөнгийг акталж данснаас хассан байна.

Биет бус хөрөнгөд бүртгэлтэй технологийн шаардлага хангахгүй, ашиглах хугацаа нь дууссан 17,260.0 мянган төгрөгийн үнэ бүхий 2 төрлийн Веб сайтын программ хангамжийг акталж, хэрэглэгчдэд мэдээ мэдээллийг шуурхай түгээх, хэрэглэгчдийн тоог өсгөх зорилгоор хэрэглэгчдийн гар утсанд суулгах 77,950.0 мянган төгрөгийн аппликейшн худалдан авч хэрэглэгчдэд мэдээлэл түгээн ашиглаж байгаа бөгөөд бусад биет бус хөрөнгөд бүртгэсэн байна.

Өр төлбөр дансны үлдэгдэл 654.0 мянган төгрөг болж 144.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь ХХОАТ-ын хөнгөлөлтийн зөрүүнээс шалтгаалжээ.

МОНЦАМЭ агентлагийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 275,189.8 мянган төгрөгөөр буюу 14.6 хувиар өссөн байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан улсын төсвөөс санхүүжих хөрөнгийн санхүүжилтийн орлого байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 127,307.7 мянган төгрөгөөр буюу 6.9 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан үндсэн цалин, нэмэгдэл цалингийн зардлууд байна. Энэ нь Засгийн газрын 2019 оны 472 дугаар тогтоолоор Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоосонтой холбоотой байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллага 2020 оны төсвийн төслийг 4,300,273.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслөөс 1,847,224.6 мянган төгрөгөөр бууруулж 2,453,049.3 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Энэ нь төсвийн төлөвлөлтийг үндэслэлгүйгээр хэт өндөр дүнгээр төлөвлөж байгааг харуулж байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх дотоод гадаад шуурхай мэдээллийн үйл ажиллагаа хөтөлбөрийн үндсэн үйл ажиллагааны арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 2,453,049.3 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 2,268,049.3 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 180,000.0 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор, 5,000.0 мянган төгрөгийг туслах үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1,900,513.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 190,316.0 мянган төгрөг, нийт 2,090,829.8 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 2,090,829.8 мянган төгрөгийг зарцуулж 18,867.3 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 362,219.5 мянган төгрөг буюу 85.2 хувьтай байгаа нь нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 10,765.9 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний зардлыг 135,083.2 мянган төгрөгөөр, дотоод томилолтын зардлыг 521.7 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 2,057.5 мянган төгрөгөөр, төсвийн хөрөнгөөр санхүүжих тоног төхөөрөмж зардлыг 212,373.8 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийг дутуу зарцуулсан нь дотоод гадаад шуурхай мэдээллийн үйл ажиллагаа хөтөлбөрийн бусдаар гүйцэтгүүлсэн нийтлэг ажил үйлчилгээ арга хэмжээ 135,083.2 мянган төгрөгөөр, үндсэн үйл ажиллагаа, арга хэмжээ 11,287.6 мянган төгрөгөөр, урсгал шилжүүлэг арга хэмжээ 2,057.5 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулагдсантай холбоотой байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 52,750.0 мянган төгрөг, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 15,000.0 мянган төгрөг, нийт 67,750.0 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс тээвэр шатахууны зардалд 1,000.0 мянган төгрөг, улсын маягт хэвлэн бэлтгэх зардалд 3,800.0 мянган төгрөг, нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулалд 15,000.0 мянган төгрөг, бусад хөрөнгийн зардалд 47,950.0 мянган төгрөг нийт 67,750.0 мянган төгрөгийг зарцуулжээ.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 151 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 132 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 17 мэдээлэл байна. Мөн цалингийн зардлаас бусад 5.0 сая төгрөгөөс дээш дүнтэй орлогын 2, зарлагын 2 гүйлгээний нийт 124,400.0 мянган төгрөгийн гүйлгээг мэдээлээгүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөрчлийг арилгах 1 албан шаардлагыг биелүүлсэн байна. Аудитаар өгсөн 11,356.1 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмжийн хэрэгжилт 100.0 хувьтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	тоо	дүн	тоо	дүн	тоо	дүн	хувь
Акт	-		-				
Албан шаардлага	1	-	1	-			100.0
Зөвлөмж	3	11,356.1	3	11,356.1			100.0
Нийт дүн	4	11,356.1	4	11,356.1			100.0

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 54,598.1 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 52,283.1 мянган төгрөгийн алдааг залруулж 2,315.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 4 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

1. Тус агентлагийн 2020 оны санхүүгийн байдлын тайланд өмнөх үеийн үр дүнгийн эхний үлдэгдлийг 47,223.1 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасныг залруулсан,
2. Тавилга, эд хогшлын дансанд бүртгэлтэй байсан 5,060.0 мянган төгрөгийн 6 ширхэг Dell компьютерыг тоног төхөөрөмжийн дансанд шилжүүлэн залруулав.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийн талаар 1 албан шаардлага хүргүүлээ. Үүнд:

МОНЦАМЭ агентлагийн шилэн дансны 2020 оны мэдээллийг харилцах дансны гүйлгээ болон мөнгөн хөрөнгийн журналын бичилттэй тулган шалгахад цалингийн зардлаас бусад 5.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүнтэй орлого, зарлагын нийт 4 гүйлгээний мэдээллийг оруулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын 3 дугаар зүйлийн 3.2.9-д заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

1. Шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн дагуу мэдээллийг хугацаанд нь үнэн зөв, ил тод байршуулж, биелэлтийг 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх,

2. Цаашид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, байгууллагын дотоод хяналтыг сайжруулах арга хэмжээ авч, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг МОНЦАМЭ агентлагийн удирдлагад даалгав.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 2,315.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 4 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд

МОНЦАМЭ агентлагийн 2019, 2020 онд ТӨБЗГ-ын шийдвэрийн дагуу акталсан хөрөнгийг хэрхэн шийдвэрлэсэн байдал, акталсан үндсэн хөрөнгийн дүнгээр үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансанд өөрчлөлт оруулах эсэх асуудлыг дараагийн аудитаар авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Мөнгөн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Тус агентлагийн мөнгөн кассын тайлан тооцоог шалгаж үзэхэд кассын бэлэн мөнгөний үлдэгдлийг хуримтлуулан 2020 оны 1 дүгээр сард 3 удаа, 10 дугаар сард 2 удаа, бусад саруудад тус бүр 1 удаа буюу 918.6 - 3,711.3 мянган төгрөгийг Төрийн санд төвлөрүүлж ирсэн байна.

Энэ нь Сангийн сайдын 2012 оны 276 дугаар тушаалаар баталсан “Төсвийн байгууллагын мөнгөн кассын ажиллагааны журам”-ын 2.6-д “Төсвийн байгууллага үндсэн болон туслах үйл ажиллагаа (бусад орлого)-наас орох орлогыг мөнгөн кастаа бэлнээр хүлээн авч энэхүү орлогыг /түүнийг шууд захиран зарцуулах эрхгүй/ ажлын дараагийн өдөрт багтаан кассын нярав Төрийн сан дахь бүртгэлийн дансанд тушаана” гэж заасныг зөрчсөн байна.

1.2. Эрсдэл:

Мөнгөн кассын журам зөрчигдөж, бэлэн мөнгийг алдаж үрэгдүүлэх, зүй бусаар зарцуулах.

1.3. Өгсөн зөвлөмж:

Мөнгөн хөрөнгийн тайлан тооцоонд бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана.

2. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

МОНЦАМЭ агентлагийн 2012 оны 32 дугаар тушаалаар “Дотоод хяналт шалгалтын журам”-ыг баталж, Дотоод хяналт шалгалтын багийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр томилсон байна. Дотоод хяналт шалгалтын баг нь тайлант онд хяналт шалгалтын тусгайлсан төлөвлөгөө гаргаж батлуулаагүй, хяналт шалгалтын ажил хийгдээгүй байна.

Энэ нь тус агентлагийн “Дотоод хяналт шалгалтын журам”-ын 3 дугаар зүйлийн 3.4-д “Дотоод хяналт шалгалтын баг нь ... тухайн жилд хийх хяналт шалгалтын тусгайлсан төлөвлөгөөг боловсруулан Агентлагийн даргын тушаалаар баталгаажуулан мөрдөж ажиллана”, 3.7.1-д “Зохих удирдамж, төлөвлөгөөний дагуу дотоод хяналт шалгалтыг гүйцэтгэж, үр дүнг тайлагнах” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

2.2. Эрсдэл:

Байгууллагын үйл ажиллагаанд оршиж буй зөрчил дутагдал арилахгүй, санхүүгийн тайлан тооцоо, өмч хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалт, зарцуулалтад тавих удирдлагын дээд болон дунд шатны хяналт алдагдах.

2.3. Өгсөн зөвлөмж:

Агентлагийн “Дотоод хяналт шалгалтын журам”-ын хэрэгжилтийг хангуулж, байгууллагын үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн дотоод хяналтыг жил бүр тодорхой асуудлаар төлөвлөн хэрэгжүүлж ажиллах.

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана.

3. Улсын бүртгэлтэй холбоотой асуудал

3.1. Илрүүлэлт:

Тус агентлагийн 1700839 регистрийн дугаартай Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ нь 1998 онд Сангийн яамнаас олгосноос хойш шинэчилсэн бүртгэл хийгдээгүй байна.

Энэ нь “Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай” 2018 оны хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.8-д “төрийн байгууллага, албан газар”, 8 дугаар зүйлийн 8.8.1-д “гэрчилгээ болон тамга, тэмдэг ашиглах боломжгүйгээр элэгдэж хуучирсан, гэмтсэн”, 8.8.3-д “хуулийн этгээдийн мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийн хүрээнд гэрчилгээг дахин авах . . .” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

3.2. Эрсдэл:

Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, төрийн өмчийн оролцооны хувь хэмжээ, удирдлагын талаарх ерөнхий мэдээллийг нотлох үндсэн баримт тодорхойгүй болох.

3.3. Өгсөн зөвлөмж:

“Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай” хуулийн дагуу МОНЦАМЭ агентлагийн талаарх холбогдох мэдээллийг бүртгүүлж Улсын бүртгэлийн гэрчилгээг шинэчлэх.

3.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана.

4. Санхүүгийн програмтай холбоотой асуудал

4.1. Илрүүлэлт:

Тус агентлаг 2010 оноос “Ординат” ХХК-ийн санхүүгийн “Винница” программыг ашиглаж байгаа бөгөөд ашиглалтын дараах шаардлагыг хангахгүй байна. Үүнд:

- Бүх төрлийн тайланг Excel файлд хөрвүүлэхэд эмх цэгцгүй, аккруэл болон мөнгөн суурьт тайлангууд хөрвөдөггүй,
- Цалингийн цэсний хүснэгт ойлгомжгүй,
- Төлбөрийн хүсэлтийн маягт стандартын бус,
- Санхүүгийн тайлангийн СТ-2а , СТ-3а маягт нь бүлгийн ангиллаар задарч харагддаггүй,
- Орлого, зарлагын гүйлгээ бичихэд зарим үсгийн фонд танигддаггүй, харилцахаас кассад бичсэн баримт хэвлэгддэггүй алдаа заадаг,
- Цаашид хөгжүүлэлт хийгдэх боломжгүйгээс програмд “СТАУС” цэс оруулах боломжгүй болсон байна.

4.2. Эрсдэл:

Санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын үйл ажиллагаа доголдож, тооцооллын алдаа үүсэж, удирдлагын дээд болон дунд шатны хяналт алдагдах.

4.3. Өгсөн зөвлөмж:

Сангийн яамны зөвшөөрөлтэй, ашиглалтын шаардлага хангасан санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн программ хангамжаар шинэчлэл хийж, цахим бүртгэлийн хөтлөлтийг сайжруулах.

4.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо:	Аудитын нэр:	МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код:
2021			САГ-2021/302/СТА-ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	МОНЦАМЭ агентлаг		Мянган төгрөг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Тус агентлагийн мөнгөн кассын тайлан тооцоог шалгаж үзэхэд кассын бэлэн мөнгөний үлдэгдлийг 2020 оны 1 дүгээр сард 3 удаа, 10 дугаар сард 2 удаа, бусад саруудад тус бүр 1 удаа буюу 918.6 – 3,711.3 мянган төгрөгийг хуримтлуулан Төрийн санд төвлөрүүлж ирсэн байна.	2,315.0	Зөвлөмж	Дарга Ерөнхий нягтлан бодогч	Б.Ганчимэг С.Золзаяа
2	МОНЦАМЭ агентлагийн 2012 оны 32 дугаар тушаалаар “Дотоод хяналт шалгалтын журам”-ыг баталж, Дотоод хяналт шалгалтын багийг 5 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр томилсон байна. Дотоод хяналт шалгалтын баг нь тайлант онд хяналт шалгалтын тусгайлсан төлөвлөгөө гаргаж батлуулаагүй, хяналт шалгалтын ажил хийгдээгүй байна.		Зөвлөмж	Дарга Ерөнхий нягтлан бодогч	Б.Ганчимэг С.Золзаяа
3	Тус агентлагийн 1700839 регистрийн дугаартай Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ нь 1998 онд Сангийн яамнаас олгосноос хойш шинэчлэл хийгдээгүй, байгууллагын талаарх мэдээллүүд бичигдээгүй, моралын элэгдэлд орж, цаашид ашиглах боломжгүй болсон байна.		Зөвлөмж	Дарга Ерөнхий нягтлан бодогч	Б.Ганчимэг С.Золзаяа
4	Тус агентлаг 2010 оноос “Ординат” ХХК-ийн санхүүгийн “Винница” программыг ашиглаж байгаа бөгөөд ашиглалтын дараах шаардлагыг хангахгүй байна. Үүнд: <ul style="list-style-type: none"> • Бүх төрлийн тайланг Excel файлд хөрвүүлэхэд эмх цэгцгүй, акруэл болон мөнгөн суурт тайлангууд хөрвөдөггүй, • Цалингийн цэсийн хүснэгт ойлгомжгүй харагддаг, • Төлбөрийн хүсэлтийн маягт стандартын бус, • Санхүүгийн тайлангийн СТ-2а , СТ-3а маягт нь бүлгийн ангиллаар задарч харагддаггүй, • Орлого, зарлагын гүйлгээ бичихэд зарим үсгийн фонд танигддаггүй, харилцахаас кассад бичсэн баримт хэвлэгддэггүй алдаа заадаг, • Цаашид хөгжүүлэлт хийгдэх боломжгүйгээс “СТАУС” цэс оруулах боломжгүй болсон байна. 		Зөвлөмж	Дарга Ерөнхий нягтлан бодогч	Б.Ганчимэг С.Золзаяа

МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

5	Тус агентлагийн шилэн дансны 2020 оны мэдээллийг харилцах дансны гүйлгээ болон мөнгөн хөрөнгийн журналын бичилттэй тулган шалгахад цалингийн зардлаас бусад 5.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүнтэй орлого, зарлагын нийт 4 гүйлгээний мэдээллийг оруулаагүй байна.		Албан шаардлага	Дарга Ерөнхий нягтлан бодогч	Б.Ганчимэг С.Золзаяа
ДҮН		2,315.0			

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2021 оны 02 дугаар сарын 24

№ 11/АД160056

Улаанбаатар хот

СЭГ- 0001/302/СТА- ТМЗ

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн МОНЦАМЭ агентлагийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тус агентлагийн шилэн дансны 2020 оны мэдээллийг харилцах дансны гүйлгээ болон мөнгөн хөрөнгийн журналын бичилттэй тулган шалгахад цалингийн зардлаас бусад 5.0 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүнтэй орлого, зарлагын нийт 4 гүйлгээний мэдээллийг оруулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.5-д "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр", Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын 3 дугаар зүйлийн 3.2.9-д заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

1. Шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн дагуу мэдээллийг хугацаанд нь үнэн зөв, ил тод байршуулж, биелэлтийг 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэх.
2. Цаашид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, байгууллагын дотоод хяналтыг сайжруулах арга хэмжээ авч, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг МОНЦАМЭ агентлагийн дарга Б.Ганчимэг, Санхүүгийн албаны дарга, ерөнхий нягтлан бодогч С.Золзаяа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АУДИТОР
"БАЯН СУВАРГА АУДИТ" ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
А.ДАВААДОРЖ

Г.ЮРА

4006109
9019120395

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-3, Засгийн газрын 4 дүгээр байр, Утас 51-264230

\\10.10.10.20\Bichig_Khereg\Alban Shaardlaga\2021\0224auditin 2-R Газар3.Docx

001081000

